

**Kúria
ítélete**

Az ügy száma: Bt.III.838/2019/11.

A határozat szintje: törvényességi jogorvoslat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Molnár Ferencné dr., előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2019. szeptember 10.

Az ügy tárgya: lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés
vétsége

Terhelt(ek):

Első fok: Pesti Központi Kerületi Bíróság,
1.B.30.263/2018/30., végzés, tanácsülés, 2019. július
11., véglegessé vált: 2019. július 11.

Az indítvány előterjesztője: legfőbb ügyész

Rendelkező rész

A lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés vétsége miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a legfőbb ügyész által a törvényesség érdekében benyújtott jogorvoslati indítványt elbírálván megállapítja, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.B.30.263/2018/30. számú végzése törvénysértő.

A jogorvoslati eljárás során felmerült 32.987 (harminckettőezer-kilencszáznolcvanhét) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

I.

- [1] A Budapesti V. és XIII. Kerületi Ügyészség a terhelttel szemben 2018. február 16. napján nyújtott be vádiratot, amelyben a Btk. 325. § (4) bekezdésébe ütköző engedéllyel tartott kézi lőfegyver bejelentés nélküli behozatalával elkövetett lőfegyverrel és lőszerrel visszaélés vétségének elkövetésével vádolta.
- [2] A Pesti Központi Kerületi Bíróság a terhelt védőjének 2019. július 3. napján kelt indítványa alapján az 1.B.30.263/2018/30. számú, 2019. július 11. napján kihirdetett végzésével a Be. 490. § (1) és (2) bekezdései alapján az eljárást felfüggesztette, és az Európai Unió Bíróságának előzetes

döntéshozatali eljárását kezdeményezte.

- [3] Az Európai Unió Bíróságának az Európai Unióról szóló szerződésre, az Európai Unió Alapjogi Chartájára és az Európai Unió Bíróságának ítélkezési gyakorlatára figyelemmel feltett kérdések a következők:

- 1/A-B.: A tagállamnak létre kell-e hozni az eljárás nyelvét nem ismerő terheltek tisztességes eljáráshoz való jogának biztosításához megfelelő képesítéssel rendelkező független fordítók és tolmácsok nyilvántartását, vagy más módon kell biztosítani, hogy a bírósági eljárásban a tolmácsolás minőségének megfelelosége ellenőrizhető legyen? Ha az adott ügyben a tolmácsolás megfelelő minőségének hiányában nem lehet a terhelt tájékoztatásának megtörténtét megállapítani az ellene felhozott gyanúsítás, vád tárgyát illetően, úgy ez esetben az eljárás a terhelt távollétében folytatható-e?

- 2/A-B.: A bírói függetlenség megsértését jelenti-e, ha a bíróságok központi igazgatásának feladatait ellátó, az Országgyűlés által kinevezett és neki felelős Országos Bírósági Hivatal elnöke egy ügyelosztásra, bírókkal szembeni fegyelmi eljárás kezdeményezésére és a bíró értékelésére is jogosult bírósági elnöki pozíciót pályázati eljárás megkerülésével, tartósan a bírói öngazgatási testületek véleményének figyelmen kívül hagyásával, ideiglenes megbízással tölt be? Ha az eljáró bíró alappal tarthat attól, hogy őt bírói vagy igazgatási tevékenysége miatt jogtalan hátrány éri, úgy biztosított-e a tisztességes eljárás?

- 3/A-B.: A bírói függetlenség elvével és a tisztességes eljáráshoz való joggal összeegyeztethető-e, hogy 2018. szeptember 1. napja óta a magyar bírák kisebb javadalmazásban részesülnek, mint a megfelelő szinten szolgálatot teljesítő ügyészek, illetve hogy a javadalmazásuk nem áll összhangban a feladataik jelentőségével?

- [4] A vádirati tényállás szerint a külföldi állampolgárságú terhelt pontosan meg nem határozható időben - vadászati célra - engedéllyel tartott 12/70 kaliberjelű, gyári számú sörétes vadászfegyverét, valamint az ahhoz tartozó 18 db 12/71 sörétes tölténnyel, 15 db 9 mm Luger kaliberjelű pisztolytölténnyel együtt Magyarország területére bejelentés nélkül behozta, majd azokat a bejelentett tartózkodási helyén tartotta a vele szemben 2015. augusztus 24. napján fogatosított intézkedésig.

A fegyver üzemképes, lövedék leadására alkalmas, a csőfuratából kilőtt lövedék emberélet kioltására elegendő mozgási energiával rendelkezik, és mint ilyen a lőfegyverekről és lőszerokről szóló 2004. évi XXIV. törvény (Ftv.) 2. § 16. pontja értelmében lőfegyvernek, míg a töltények a 22. pont értelmében lőszernek minősülnek. A terhelt a Magyarországon kiállított engedélyeket tartalmazó nyilvántartások szerint lőfegyver tartására engedéllyel nem rendelkezik, nem szerepel az országos fegyvernyilvántartásban, az európai fegyvertartási engedéllyel rendelkezők és jogi személyek alkalmazottait tartalmazó nyilvántartásban sem.

- [5] Az iratokból kitűnően a terheltet a nyomozó hatóság 2015. augusztus 25-én - tolmács jelenlétében - gyanúsítottként hallgatta ki; a tolmácsolás nyelve a terhelt anyanyelve volt; ennek során a terhelt akként nyilatkozott, hogy a tolmács személyét elfogadja, a tolmácsolás nyelvét megértette. (nyomozati irat 124. oldal).

- [6] Az ügyben a Pesti Központi Kerületi Bíróság 2018. november 27. napján előkészítő ülést tartott, melyen a terhelt szabályszerű idézésre nem jelent meg.

II.

- [7] A legfőbb ügyész 2019. július 19-én kelt BF.926/2019/3. számú átiratában - a Be. 667. § (1) bekezdése alapján - jogorvoslatot jelentett be a törvényesség érdekében a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.B.30.263/2018/30. számú végzése ellen, és indítványozta,

hogy a Kúria a Be. 669. § (1) és (3) bekezdése alapján állapítsa meg, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság végzése törvényt sértő.

[8] Indokai szerint nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha nem a közösségi jog értelmezését, hanem annak megállapítását kéri, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelveknek. Kifejtette azt is, hogy a végzés 2. és 3. pontjaiban feltett kérdések szintén nem a közösségi jogszabály értelmezését célozzák, hanem az Európai Unió Bíróságának a magyarországi bíróságok meghatározott általános működési körülményeivel kapcsolatos állásfoglalását kívánják elérni, melyre előzetes döntéshozatali eljárás keretében nincs törvényes lehetőség.

[9] Az ügyészi álláspont szerint az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésére akkor sincs lehetőség, ha a felmerült kérdés az ügy szempontjából nem releváns, a folyamatban lévő ügy kimenetelét nem érinti (BH 2017.201., BH 2007.377., C-238/81. számú, a Srl. CILFIT és Lanificio di Gavardo SpA v. Ministry of Health ügy). Kifejtette, hogy előzetes döntéshozatali eljárás csak olyan kérdésben kezdeményezhető, amelynek az adott ügy eldöntésének szempontjából jelentősége van. Jelen ügyben a bíróságnak a külföldön engedéllyel tartott lőfegyvernek és lőszernek a terhelt által Magyarország területére bejelentés nélküli behozatala és tartása tárgyában kell a terhelt büntetőjogi felelősségéről döntenie. Ebből a szempontból az Országos Bírósági Hivatal elnökének a bírósági vezetői pályázatok elbírálásával összefüggő gyakorlatának (2. pont) vagy a bírák javadalmazásának (3. pont) nincs jelentősége, miképpen ezek az ügyben folytatott eljárás tisztességességét sem érintik. Utalt arra, hogy a terhelt a 2015. augusztus 25. napján végrehajtott gyanúsított kihallgatásán úgy nyilatkozott, hogy a tolmács személyét elfogadja, a tolmácsolás nyelvét megérti. A kihallgatáson a vallomástétel megtagadásának részletes indokát adta, valamint további kérdésekről is nyilatkozott, amiből okszerűen következik, hogy a tolmácsot valóban értette; a tolmácsolás elégtelen minőségére utaló adat az eljárás során nem merült fel.

[10] Az ügyész szerint a terhelt védelmére a nyomozó hatóság a gyanúsított kihallgatását megelőzően ügyvédet rendelte ki. A kirendelt védő 2019. július 3. napján meghatalmazott egy másik ügyvédet, hogy az ügyben a terhelt kirendelt védelmét helyette és nevében ellássa. Az ügyészi álláspont szerint a kirendelt védő átmeneti akadályoztatása esetén, egy adott eljárási cselekményen való jelenlét biztosítása céljából gondoskodhat a helyettesítéséről, az adott ügyben általános jelleggel azonban más ügyvédet nem hatalmazhat meg a védelem ellátására. Ha a kirendelt védő a védelmet valamilyen okból tartósan nem tudja ellátni, akkor a kirendelés alóli felmentését kérheti, mely esetben a hatóság új védőt rendel ki, a kirendelt védőként eljáró ügyvéd személyét pedig az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 37. § (1) bekezdése szerint a területi ügyvédi kamara jelöli ki. Jelen esetben az előkészítő ülést követően nem volt olyan eljárási cselekmény folyamatban, amely a kirendelt védő helyettesítését indokolta volna.

[11] A terhelt védője - a legfőbb ügyész indítványára tett - észrevételében a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványt alaptalannak tartotta és elutasítását indítványozta. Hivatkozott arra, hogy az ügyvéd az indítványa előterjesztésekor is helyetteseként járt el, tevékenységét jóváhagyja, kéri azt saját előadásának tekinteni. Az indítványában foglaltakat fenntartotta, és osztotta a Pesti Központi Kerületi Bíróság sérelmezett végzésének tartalmát.

III.

[12] A Kúria az ügyben a Be. 668. § (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott.

- [13] A nyilvános ülésen a legfőbb ügyész képviselője a jogorvoslati indítványban foglaltakkal egyező tartalommal szólalt fel.
- [14] A védő a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat elutasítását indítványozta. Kifejtette, hogy minden magyar bírónak alanyi joga, hogy az uniós jog értelmezését kérje az Európai Unió Bíróságától. A Pesti Központi Kerületi Bíróság eljáró bírása a számára biztosított joggal élt. Az a kérdés, hogy élhetett-e ezzel a joggal, megfelelően élt-e ezzel a joggal, vagy túlterjeszkedett-e ezen; érvei szerint ezt eldönteni nincsen hatásköre a Kúriának. Az Európai Unió Bírósága nincs elzárva attól, hogy befogadjon nemzeti bírói indítványokat és elbírálja azokat. Nem értett egyet a Legfőbb Ügyészségnek a kirendelt védő helyettesítésre vonatkozó álláspontjával sem. Indítványozta, hogy a Kúria utasítsa el a legfőbb ügyész indítványát, mivel álláspontja szerint anyagi és eljárási jogszabályt nem sért az elsőfokú határozat.
- [15] Az ügyész - a védői felszólalásra válaszként - utalt arra, hogy a jelen eljárás nem érinti azt a kérdést, hogy a Európai Unió Bírósága be fogja-e fogadni a Pesti Központi Kerületi Bíróság bírójának kezdeményezését. Kiemelte, hogy a legfőbb ügyész jogorvoslati jogával azért élt ebben az ügyben, hogy a Kúria - akinek feladata az általános iránymutatás a bíróságok számára - értelmezze, hogy milyen esetekben van törvényes lehetőség az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére.

IV.

- [16] A legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat - a következők szerint - alapos.
- [17] A védelem a támadott határozat kapcsán vitatta a Kúria hatáskörét, döntési jogkörét.
- [18] Ezzel összefüggésben a Kúria előrebocsátja a következőket:
A jogszabályok önálló, a konkrét tényállásra vonatkoztatott értelmezése a rendes bíróságok (iura novit curia), adott esetben a Kúria feladata [3031/2013 (II. 12.) AB végzés; 38/1993. (VI. 11.) AB határozat, ABH 1993.265., 262.].
- [19] A törvényességi jogorvoslat nem a konkrét felek, hanem csak a legfőbb ügyész által igénybe vehető jogi eszköz, melynek elsődleges célja nem a felekre kiható határozat (döntés) elérése, hanem annak deklarálása, hogy a megtámadott határozat egésze vagy annak valamely rendelkezése törvénysértő. Az erről szóló megállapítás nem a múltra hat, hanem a jövő jogalkalmazásának szól. Tehát a büntetőperben, az érintett büntetőeljáráson kívül eső olyan eljárás, amelynek tartalma a jogértelmezés. Törvényi korlátja, hogy a Kúria határozata ellenében és perújítási, avagy felülvizsgálati okból nem vehető igénybe.
- [20] A Be. törvényességi jogorvoslatra vonatkozó rendelkezései tartalmilag nem változtak a korábbi Be. 2002. évi I. törvény általi módosításával 2003. január 1-jén hatályba lépett szabályozáshoz képest. A 2002. évi I. törvény 224. §-ához fűzött indokolás szerint „A törvény nem csupán átveszi a hatályos jog szerinti törvényesség érdekében emelhető jogorvoslat intézményét, hanem azt tovább bővíti. Ezt a rendkívüli jogorvoslatot a felülvizsgálattal már nem érinthető, de a jogegységi eljárással még nem orvosolható törvénysértések deklaratív jellegű orvoslására kívánja felhasználni.
A törvény szabályozása ezt nem csupán a törvénysértő üggyöntő, hanem valamennyi jogerős bírósági határozat ellen gyakorolhatónak tartja. A rendkívüli jogorvoslat alapján hozható határozat csak a törvénysértés megállapítására szorítkozhat, de ha a terhelt felmentésének vagy vele szemben enyhébb rendelkezés meghozatalának van helye, a határozat az elítélre is kihat.
A törvényesség érdekében emelhető jogorvoslat voltaképpen az Alkotmánybíróság által megszüntetett törvényességi óvás és az ennek helyébe lépett felülvizsgálati eljárás között keletkezett űrt tölti ki, és ezáltal megoldhatóvá válik, hogy - elvileg - törvénysértő bírósági határozat ne váljék

kiküszöbölhetetlenné.

A törvény azonban nem a törvényességi óvás jogintézményét éleszti fel. Az Alkotmánybíróság határozatában foglalt elvi elvárásokat a rendkívüli jogorvoslati és a jogegységi funkció szétválasztását illetően, illetve a rendkívüli jogorvoslat kezdeményezésének jogát alanyi joggá formálását illetően a törvényhozó 1992-ben megtette, majd ezt a jogegységi eljárás szabályozásával továbbfejlesztette 1997-ben. A jogi környezet tehát nem ugyanaz, mint az Alkotmánybíróság 1992. évi határozatának meghozatalakor.

Ezért a törvény szerint törvényesség érdekében emelhető jogorvoslat sem tartalmában, sem funkciójában nem azonos a törvényességi óvással, és nem ez az egyetlen jogi eszköz a jogerős, de törvénysértő határozatok orvoslására. Ellenkezőleg: a törvény a törvényesség érdekében emelhető jogorvoslatot nem arra kívánja felhasználni, hogy jogerős határozatok törvénysértő jellegét orvosolja, hanem arra, hogy a joggyakorlat számára jogegységi funkciókat lásson el azzal, hogy a törvénysértő határozatok megtámadására ugyan lehetőséget ad, de orvoslásukra nem. Ez hasonló kiindulási alap, mint a jogegységi eljárás, de a jogegységi eljárás feltételei itt még nem állnak fenn." (2002. évi I. törvény 224. §-hoz fűzött indokolás; vö. 2006. évi LI. törvény 214. §-ához; 2017. évi CX. törvény 666-669. §-ához fűzött indokolás).

- [21] A Be. 667. § (1) bekezdése szerint a legfőbb ügyész a törvényesség érdekében jogorvoslatot jelenthet be a bíróság törvénysértő jogerős ügydöntő határozata, és végleges nem ügydöntő végzése ellen.
- [22] A bíróság büntetőeljárást a Be. 490. § (1) és (2) bekezdései alapján felfüggesztő határozatával szemben a Be. 513. § (1) bekezdés a) pontja alapján nincs helye fellebbezésnek, így a törvénysértő, végleges, nem ügydöntő határozat más jogorvoslattal nem támadható.
- [23] Jelen ügyben a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati eljárásnak alanyi, tárgyi és tartalmi feltételei egyaránt adóttak.
- [24] A törvény nem határozza meg a törvénysértés mibenlétét, vagyis azt, hogy annak megállapítására anyagi, avagy eljárásjogi ok adhat-e alapot.
- [25] Kétségtelen, hogy a Kúria döntési jogkörére vonatkozó szabály számos anyagi jogi elemet rögzít, azonban ez korántsem jelenti azt, hogy a legfőbb ügyész indítványa kizárólag anyagi jogi kérdésekre szorítkozhat. A Kúria gyakorlata következetes abban, hogy eljárásjogi kérdést érintő - ezen belül kényszerintézkedések, közte vádemelés előtt hozott bírósági határozat kapcsán felmerült - kérdésekben is határozott (Bt.I.130/2012/3.; Bt.III.24/2016/4.; Bt.II.357/2018/6.).
- [26] Ez következik abból, hogy a szabályozás, a jogintézmény jogépségi célt szolgál; vagyis azt, hogy a jogerő (avagy a véglegesség) bekövetkezte, tehát fellebbezés, illetve más törvényi lehetőség hiányában se maradjon megválaszolatlanul a legfőbb ügyész törvényességi aggálya. Ez a szabályozás kétségtelen közjogi természetű megfontolása.
- [27] Ugyanakkor a legfőbb ügyész kizárólagos jogosultságának perjogi ellensúlyaként a törvény csak bizonyos, és az érintett terhelt javát szolgáló megváltoztatására ad lehetőséget. Egyébként a Kúria a megtámadott határozat jogerejét nem törheti fel, csupán a törvénysértés deklarálására szorítkozhat. Ez a kettősség abból a megfontolásból ered, hogy a terhelt számára sérelmes törvénysértés esetében a megváltoztatást a törvényesség, az igazság követelménye (továbbá a favor defensionis elvárása), míg a terhelt számára kedvező, ám törvénysértő határozat érinthetlenségét pedig a jogerő épségének igénye igazolja.
- [28] Jelen ügyben ez utóbbiról van szó.
- [29] Általánosságban valamely bírói rendelkezés vagy azért lehet törvénysértő, mert rossz (jogi, avagy ténybeli) választ ad, vagy pedig azért, mert nem ad választ.
- [30] Ehhez képest egy bírói rendelkezés egyfelől azért törvénysértő, mert a törvény valamely konkrét, kötelező szabályát megszegi (ami inkább anyagi jogi természetű), avagy ún. abszolút eljárási szabálysértést vét.

- [31] További esete a törvénysértésnek, amikor a bíró a törvény diszkrecionális lehetőségével (a törvény által delegált, átadott mandátummal) élve alkalmazza a törvényt, és ez valamelyik fél számára sérelmes (úgymond törvénysértő). Ezek leginkább a jogkövetkezmények körébe tartoznak, s mérlegelés eredményei. Ilyenkor is szó lehet azonban arról, hogy a rendelkezés a törvény elvi sérelmével jár. De ez a helyzet akkor is, ha a bíró hallgat, és nem foglalkozik olyan kérdéssel, ami a határozata rendelkezésével összefüggő; ez nem konkrét törvényi szabály megsértése, hanem egyoldalúság. Végül van az a törvénysértés, ami nem más, mint direkt büntetőjogi szabályba, tilalomba ütközés, ez egyben perújítási ok is [Be. 637. § (1) bekezdés e) pont].
- [32] Másfelől azért törvénysértő, mert olyan törvényi szabályt sért, amelynek alkalmazását a törvény a bíró számára más törvényi szabályokkal összhangban, törvényi korlátok között biztosítja. Ezek főleg olyan eljárásjogi kérdések, amelyek értelmezést igényelnek. Ilyenkor arról van szó, hogy az ilyen bírói rendelkezés nem illeszkedik a törvénybe, ez azonban nem mérlegelés, hanem jogi értékelés következménye.
- [33] Jelen ügyben ez történt.
- [34] Törvénysértő a büntetőeljárás előzetes döntéshozatal kezdeményezése végett történő felfüggesztése, ha a kezdeményezésre irányuló kérelem nem európai közösségi norma, uniós szervek, intézmények vagy hivatalok aktusainak értelmezésére, érvényességére, hanem a bíróság előtt folyamatban lévő ügy kimenetelét nem érintő, az ügy tárgyával össze nem függő kérdésekre vonatkozik.
- [35] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (továbbiakban Be.) bevezető része kimondja: „Az Országgyűlés a Büntető Törvénykönyv, illetve a nemzetközi jog által büntetendő bűncselekmények elkövetőinek a tisztességes eljáráshoz való alapvető jog érvényesülését biztosító, hatékony és ésszerű határidőn belül lefolytatott eljárásban történő felelősségre vonása céljából, szem előtt tartva az igazság megállapításának igényét, különös hangsúlyt fektetve a bűncselekmények sértettjeinek védelmére, valamint jogaik érvényesítésére, a funkciómegosztáson és rendeltetészerű joggyakorláson alapuló eljárások biztosítása érdekében, Magyarország nemzetközi jogi és európai uniós kötelezettségeinek figyelembe vételével, az állam kizárólagos büntető hatalmának a büntetőeljáráson keresztül történő érvényesítése céljából a következő törvényt alkotja:”.
- [36] A Be. 490. § (1) bekezdése szerint: A bíróság az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárását az Európai Unió alapját képező szerződésekbe foglalt szabályok szerint hivatalból vagy indítványra kezdeményezheti.
- [37] A (2) bekezdés alapján: Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezéséről a bíróság végzéssel határoz, egyidejűleg az eljárást felfüggeszti. A bíróság végzésében meghatározza azt a kérdést, amely az Európai Unió Bíróságának előzetes döntését igényli, valamint - a feltett kérdés megválaszolásához szükséges mértékben - ismerteti a tényállás és az érintett magyar jogszabályok lényegét.
- [38] A (3) bekezdés szerint: A Bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítvány elutasításáról végzéssel határoz.
- [39] A Be. 513. § (1) bekezdés a) pontja alapján: A bíróság e Fejezet és a LXXV. Fejezet szerinti eljárásában nincs helye fellebbezésnek az eljárásnak a 488. § (1) bekezdés a)-b) pontja és a 489-490.§ alapján történő felfüggesztése, valamint a 489-490. §-ban meghatározott eljárás kezdeményezésére irányuló indítvány elutasítása ellen.
- [40] Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem az az eljárás, amely lehetővé teszi valamely nemzeti bíróság számára, hogy egyelőre folyamatban lévő eljárás keretében az Európai Unió Bíróságának álláspontját kérje a közösségi jog értelmezéséről vagy érvényességéről. Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem ezzel eszközt biztosít arra, hogy, hogy a közösségi jogot az Európai Unió egész területén egyformán alkalmazzák.
- [41] Előre bocsátandó, hogy minden bíró saját, szabad belátása alapján, legjobb szakmai

meggyőződése szerint jogosult ezen jogkörét gyakorolni. Ez kétségtelenül olyan (alanyi) jogosultság, amely a bírót a Be. alapján megilleti, és ha ezt az eljárási eszközt a törvényben [Be. 490. § (1)-(3) bekezdése] megkívánt módon és feltételek mellett alkalmazza, úgy akarata, döntése nem korlátozható. A törvény nyilvánvalóan ezért is zárja ki a rendes perorvoslat (fellebbezés) lehetőségét mind az ilyen indítványt előterjesztő, mind pedig azt a bíró által elutasító végzéssel szemben.

[42] A legfőbb ügyész által előterjesztett indítvány célja annak megvizsgálására irányult, hogy az eljárás bírójának ezen alanyi jogosultságát a Be. (nemzeti jog) alapelveivel, konkrét rendelkezéseivel összhangban álló módon gyakorolta-e.

[43] E vizsgálódás eredménye egyfelől nyilvánvalóan nincs - és nem is lehet - kihatással arra nézve, hogy az Európai Unió Bírósága az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmet befogadja-e, arra pedig végképp nem, hogy az abban szereplő kérdéseket esetlegesen miként válaszolja meg. Másfelől az a körülmény, hogy a bíró kérdéseket tett fel az Európai Unió Bíróságának ez nem teszi a Kúria feladatává, kötelességévé, hogy azokat jelen eljárás keretében megválaszolja; ez utóbbira ténylegesen nincs hatásköre, és ezt nem is teszi meg.

[44] A Kúriának a jogépség és a joggyakorlat egységessége érdekében meg kellett válaszolnia azonban azt a kérdést, hogy a Be. 490. §-a szerinti szabályok alkalmazása, a bíró által feltett kérdések megválaszolása az adott ügyben szükséges volt-e ahhoz, hogy az ügy lényege, az alapügy, a bűnfelelősség elbírálható legyen. Azaz, hogy elbírálható legyen az, hogy egy külföldi származású, külföldi állampolgárságú terhelt az engedélyköteles lőfegyverét Magyarországra engedéllyel vagy anélkül hozta-e be; ez a cselekmény beleütközik-e a magyar Büntető Törvénykönyvbe, van-e alanyi bűnösség, van-e esetleg büntethetőségi akadály, és ha nincsen, akkor milyen szankciót kell a bíróságnak alkalmaznia.

[45] A konkrét ügyben tehát a legfőbb ügyész kérdésfelvetésére a Kúriának azt kellett eldöntenie, hogy a végzésben szereplő kérdések feltevésére a bíróságnak volt-e oka, illetőleg ebben a körben mozogtak-e a kérdései, mert ha nem, a Be. 490. § (1) bekezdésének egy lényeges feltétele, lényeges fordulata nem valósult meg.

Ebben az esetben azt is vizsgálni kellett, hogy a Be. 490. § (3) bekezdése sérült-e, avagy sem, amikor az eljárás bírósága az erre irányuló védői indítványt nem elutasította, hanem olyan végzést hozott, amely a kezdeményezés mellett és az ismert okokból az eljárás felfüggesztésére vonatkozott.

[46] Rámutat a Kúria arra, hogy e vizsgálódás nem csupán a büntető eljárásjog sajátossága, hanem azt valamennyi más jogág, így a civilisztikai szakág is elvégzi a maga területén, és annak eredményeként a később kifejtettek szerint, az uniós normák alapulvételével a Kúria egységes álláspontot képvisel.

[47] A Be. 490. § (1) bekezdéséből egyértelműen kitűnik, hogy az Európai Unió Bíróságának előzetes döntéshozatali eljárását az Európai Unió alapját képező szerződésekbe foglalt szabályok szerint kell kezdeményezni.

[48] Az Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata (2010/C 83/01):

- a 19. cikk (3) bekezdésében rögzíti: A Szerződésekkel összhangban az Európai Unió Bírósága:

a) dönt a tagállamok vagy az intézmények valamelyike, illetve valamely természetes vagy jogi személy által hozzá benyújtott keresetekkel elé terjesztett ügyekben;

b) a nemzeti bíróságok kérelmére előzetes döntést hoz az uniós jog értelmezésére vagy az intézmények által elfogadott jogi aktusok érvényességére vonatkozó kérdésekről;

c) dönt a Szerződésekben meghatározott egyéb esetekben.

- a 267. cikk (az EKSz. korábbi 234. cikke) szerint:

Az Európai Unió Bírósága hatáskörrel rendelkezik előzetes döntés meghozatalára a következő kérdésekben:

a) a Szerződések értelmezése;

b) az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok jogi aktusainak érvényessége és értelmezése.

Ha egy tagállam bírósága előtt ilyen kérdés merül fel, és ez a bíróság úgy ítéli meg, hogy ítélete meghozatalához szükség van a kérdés eldöntésére, kérheti az Európai Unió Bíróságát, hogy hozzon ebben a kérdésben döntést.

[49] Az Európai Unió Bíróságának feladata és a felelőssége az európai uniós jogszabályok érvényesítése és azok alkalmazása, illetőleg ezek egyöntetűsége. Másképpen szólva: az Európai Unió Bírósága szolgáltatja az európai uniós jogot, és eldönti azokat a kérdéseket, ami az európai uniós intézmények, hivatalok jogi aktusainak érvényességével kapcsolatos, vagy kifejtí azok értelmezését és ügyel arra, hogy ezek értelmezése az unión belül egyöntetűen történjék.

[50] Az Európai Közösségek Bíróságának tájékoztatója a nemzeti bíróságok által kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásról a következő eligazítást adja a bíróságok számára:

3. pont: „Az előzetes döntéshozatali kérdést az értelmezésre vagy a közösségi jogszabály érvényességére kell korlátozni, a nemzeti jog értelmezése és érvényességének megítélése nem az Európai Bíróság hatáskörébe tartozik. A közösségi jogszabály alkalmazása a konkrét ügyben az eljáró nemzeti bíró hatáskörébe tartozik.”.

6. pont: „Az utaló határozatot olyan módon kell tömören, de megfelelő részletességgel megindokolni, hogy a Bíróság, valamint mindazok, akiknek ki kell adni (tagállamok, Bizottság és esetlegesen az Európai Tanács és a Parlament), kellőképpen megérthessék az alapügy tény- és jogkérdéseit.

A határozatnak mindenekelőtt tartalmaznia kell a tényállást - amelynek megismerése elengedhetetlen az alapügy joghatásainak megértéséhez -, az esetlegesen alkalmazható jog bemutatását, azon indokok kifejtését, amelyek a nemzeti bírót arra vezették, hogy előzetes kérdést intézzon a Bírósághoz, a felek érveinek kifejtését. E különböző információk célja az, hogy az Európai Bíróság a nemzeti bíróságnak megfelelő választ adhasson.”.

[51] A Kúria, illetőleg korábban a Legfelsőbb Bíróság e tárgyban más ügyszakokban is hozott döntéseket, hiszen ugyanilyen természetű megkeresések, kezdeményezések nem csak a büntető ügyszakban, de a civilisztika területén, így a polgári, gazdasági, a közigazgatási és munkaügyi kollégium ítélkezési gyakorlatában is történtek. Ennek érzékeltetésére a Kúria valamennyi jogágot átfogó, egységes ítélkezési gyakorlatából a következő elvi határozatokat szükséges kiemelni:

[52] 1. „Nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a fél nem a közösségi jog értelmezését, hanem annak megállapítását kéri, hogy az irányadó magyar jog nem felel

meg a közösségi jog által védett alapelveknek [EK-Szerződés 234. cikkely; 1952. évi III. törvény 155/A. §].

A felperes a tekintetben kérte az Európai Bíróság állásfoglalását, hogy az 1994 novemberében az I. r. alperessel kötött előszerződés által való tulajdonhoz jutása, illetve az 1959. évi IV. törvény (Ptk.) szerinti előszerződés kötelező volta, s ennek következtében a felek közötti kötelezően létrehozandó szerződés révén létrejövő tulajdonjoga esetén a felperesnek joga van-e ahhoz, hogy tulajdonjoga védelemben részesüljön... jegyzőkönyve első cikkelye rendelkezésének hatályosulását.

A bíróság a felperes eljárás felfüggesztése és az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezése iránti kérelmét elutasította az 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 155/A. §-ára hivatkozással, a felperes fellebbezést nyújtott be. Ebben előadta, álláspontja szerint az EK Szerződés 234. cikkelye értelmében a másodfokú bíróságnak kötelessége lett volna előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni és egyben a tárgyalást felfüggeszteni.

A másodfokú bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését elutasító végzésének indokolása nem vitásan mindössze azt tartalmazza, hogy a felperesi képviselő által jegyzőkönyvbe diktált kérdés nem igényli az Európai Bíróság döntését. Ezt az álláspontot a Legfelsőbb Bíróság akként osztja, hogy az adott tényállás mellett a felperes által felvetett kérdések tárgyában nincs is lehetőség előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni...

Az Emberi Jogok Európai Bíróságától eltérő hatásköre és feladatköre van az Európai Bíróságnak (Luxemburg). Más eljárási rendben jár el, más tárgyú ügyekben, mások fordulhatnak hozzá. Az Európai Bíróság hatáskörébe tartozik többek között az előzetes döntés meghozatala bármely EU-tagállam bíróságának megkeresésére... Ha ilyen kérdés merül fel egy tagállam bírósága előtt folyó ügyben, és ha ez a bíróság úgy véli, hogy ítélete meghozatalához ezen kérdésben való döntésre van szükség, akkor ezt a kérdést a Bíróság elé terjesztheti döntéshozatal céljából...

A felperes által értelmezni kért jegyzőkönyv a fent felsorolt körbe nem tartozik. A felperes az általa megfogalmazottak szerint ténylegesen nem a közösségi jog értelmezését kérte, hanem annak megállapítását, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelvnek. A nemzeti jog értelmezése azonban nem az Európai Bíróság, hanem a nemzeti bíróságok hatáskörébe tartozik. Előzetes döntéshozatali eljárás csak olyan kérdésben kezdeményezhető, amelynek az adott ügy eldöntésének szempontjából jelentősége van (lásd pl. Tedeschi ítélet EurBir, Rs 5/77., Slg 1977, 1555). A felperes által felvetett kérdések ilyenek nem tekinthetők, hiszen az eljáró bíróságok álláspontja szerint felperes tulajdonjogot nem szerzett, a Magyar Állam pedig nem peres fél, így esetleges kártérítési felelőssége az adott jogvita eldöntését nem befolyásolja." (Legfelsőbb Bíróság

Gf.X.30.120/2005. sz., BH 2005.1320.; BH 2006.18.).

[53] 2. „Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nem lehetséges, ha annak megállapítását kéri, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelveknek [1952. évi III. tv. 155/A. §].

A Pp. 155/A. §-a tartalmazza az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezésével kapcsolatos szabályokat. A Pp. 3. § (2) bekezdése sérelme körében a felperes arra hivatkozott, hogy a bíróság annak ellenére, hogy a kereseti kérelmében „egyértelműen utalt” arra, hogy az Mmtv. 2. § (1) bekezdése ellentétes a közösségi Charta 11., a Szociális Védelemről szóló meghatározott (és beidézett) rendelkezésével, azt az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelme elbírálásakor nem vette figyelembe. A felperes kereseti kérelmében annak megállapítását kérte, hogy összeegyeztethető-e az Európai Unió Alapszerződése 2. cikkében foglaltakkal, hogy beteg, nem rehabilitálható, munkaképtelen emberek ellátás nélkül maradjanak és ezzel „megölik őket”?...

A bíróság a felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelmét annak tartalma szerint bírálta el [Pp. 3. § (2) bekezdés]. A felperes előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezés iránti kérelmét elutasító végzésében a bíróság a kérelem elutasításának indokát adta, mely szerint: az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ.) 267. cikkében foglalt előzetes döntéshozatalra tartozó értelmezési kérdés nem merült fel, továbbá a felperes nem jelölte meg konkrétan, hogy az Európai Unió Alapszerződése mely rendelkezése értelmezését kéri, és mely hazai jogszabály ütközik ezen Alapszerződésbe.

A Pp. 155/A. §-a alapján a bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványhoz nincs kötve, dönthet úgy, hogy kezdeményezi az eljárást - akár részben, vagy részben más kérdésekkel -, de el is utasíthatja azt. Amennyiben az eljáró bíróság úgy dönt, hogy a fél indítványa ellenére nem kezdeményez előzetes döntéshozatali eljárást, az ezt elutasító döntését indokolni köteles. A fél előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló indítványára is vonatkoznak a Pp. általános szabályai, ezért a bíróság csak a hiánytalanul előterjesztett indítványt köteles érdemben elbírálni. Az indítványát a fél indokolni köteles, abból ki kell derülnie, hogy konkrétan melyik uniós norma értelmezését kéri, és annak is, hogy ez a jogvita eldöntése szempontjából mennyiben szükséges. A Pp. 155/A. §-a értelmében az elutasításról külön - nem fellebbezhető - végzéssel kell határozni. Amennyiben a bíróság a fél indítványát elutasítja és a fél az ügy érdemében hozott határozat elleni jogorvoslat során sérelmezi annak tartalmát, annak esetleges alapossága sem eredményezheti az ügy érdemében hozott határozat hatályon kívül helyezése mellett az eljáró bíróság új eljárásra kötelezését meghatározott kérdések feltételére. A felsőbb bíróság az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére utasítást sem

adhat.

A Kúria számos korábbi határozatában kifejtette, hogy nincs helye előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének, ha a fél nem a közösségi jog értelmezését, hanem annak megállapítását kéri, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelveknek (Legfelsőbb Bíróság Gf.X.30.120/2005., EBH 2005.1320.; BH 2006.18.).

Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése nem lehetséges, mivel a felperes az általa megfogalmazottak szerint ténylegesen nem a közösségi jog értelmezését kérte, hanem annak megállapítását, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelveknek. A nemzeti jog értelmezése azonban nem az Európai Bíróság, hanem a nemzeti bíróságok hatáskörébe tartozik. Előzetes döntéshozatali eljárás csak olyan kérdésben kezdeményezhető, amelynek az adott ügy eldöntésének szempontjából jelentősége van, azonban a felperes által felvetett kérdések ilyenek nem tekinthetők." (Kúria Mfv.III.10.370/2015., EBH 2016.M.21.).

[54] Az ítélezési gyakorlat töretlen a tekintetben is, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése szempontjából vizsgálandó, hogy a felmerült, felvetni kívánt kérdés az adott ügy elbírálása, eldöntése szempontjából releváns-e:

[55] 3. „A nemzeti bíróság jogsértés nélkül utasítja el az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésére irányuló kérelmet, ha az értelmezni kért közösségi norma számára egyértelmű, illetve az előtte folyamatban lévő ügy kimenetelét nem érinti [EK Szerződés 234. cikk; 1952. évi III. törvény 155/A. §].

A másodfokú eljárás során tartott tárgyaláson felperes indítványozta az Európai Bíróság előtti előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését, a Tanács első irányelve 3. Cikke (4) és (5) bekezdésének értelmezése céljából. Az I. r. alperes az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásának kezdeményezését sürgősségként tartotta, az arra irányuló kérelem elutasítását kérte.

A másodfokú bíróság végzésével a felperes kérelmét elutasította. Végzésének indokolása szerint: az Európai Közösségek létrehozásáról szóló 1957. március 25-én aláírt szerződés (EK-Szerződés) 234. Cikkében, a nem utolsó jogi fórumként eljáró nemzeti bíróság részére biztosított mérlegelési jogával élve, az előzetes döntéshozatali eljárás lefolytatását sürgősségként tartotta. Álláspontja az volt, hogy a felperes által értelmezni kért, a Tanács első irányelvének 3. Cikke (4) és (5) bekezdésének tartalma egyértelmű. Utalt arra is, hogy az említett irányelv 3. Cikkének (5) bekezdése a cégnyilvántartásról, a cégnyilvánosságról és a bírósági cégeljárásról szóló 1997. évi CXLV. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 10. § (1) bekezdésébe beépítésre került. Az ítéletábra ezen túlmenően úgy ítélte, hogy a jogvita eldöntése szempontjából sincs jelentősége a felperes által megjelölt kérdés megválaszolásának.

A fellebbezés az alábbiakra tekintettel megalapozatlan. Az EK-Szerződés 234. Cikke szerint, a Közüsségi Bíróság a szerződés értelmezésére, a közösség intézményei és az Európai Központi Bank aktusai érvényességének megállapítására, valamint értelmezésére, a Tanács által létrehozott testületek alapszabályainak értelmezésére rendelkezik hatáskörrel, ez utóbbi esetben akkor, ha azt az alapszabály előírja. Az idézett Cikk tartalmazza továbbá azt is, hogy az előzetes döntéshozatal kezdeményezésének az említett értelmezési, illetve érvényességi kérdések felmerülése mellett további feltétele, hogy a nemzeti bíróság az általa hozandó ítélethez, a közösségi bíróság előzetes döntéshozatalát szükségességnek tartsa.

Következetes az Európai Bíróságnak, a C-238/81. számú, a Srl. CILFIT és Lanificio di Gavardo SpA v. Ministry of Health ügyben kifejtett az az álláspontja, hogy a nemzeti bíróság előtt folyó ügy kimenetelét nem érintő, közösségi jog értelmezésére irányuló kérdés felvetésének nincs helye. A C-44/65. számú Hessische Knappschaft v. Maison Singer et. Fils. ügyben hozott ítélet azt is tartalmazza, hogy a nemzeti bíróságot nem lehet kényszeríteni, hogy egy peres fél kérésére fogatosítsa előterjesztést, mivel ilyen kérdés előterjesztésére nem a fél, hanem a nemzeti bíróság jogosult.

Az EK-Szerződés 234. cikkéből következik az is, hogy az előzetes döntéshozatali eljárásnak nem tárgya a nemzeti jog értelmezése, hatálya, alkalmazhatósága, vagy a nemzeti jog összeegyeztethetősége a közösségi joggal. Amint az a C-37/92. számú José Vanacker és André Lesage v. SA Baudoux combustibles ügyben is kifejezésre jutott: az Európai Bíróság nem rendelkezik hatáskörrel a tagállamok nemzeti jogának értelmezésére.

Az EK-Szerződés 234. cikkének ismertetett szabályai alapján, az Európai Bíróság joggyakorlatának tükrében, az eljárás jelenlegi szakaszában nem volt megállapítható, hogy az ítéletábla jogszabályt sértett az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének megtagadásával. Jogosult volt mérlegelni, hogy a felperes által megválaszolni kért kérdés a jogvita eldöntése végett szükséges-e, a döntésben foglaltak kihathatnak-e az általa hozandó határozatban foglaltakra, az értelmezni kért közösségi norma tartalma egyértelmű-e számára." (Legfelsőbb Bíróság Gf.X.30.379/2006., BH 2007.377.).

[56] 4. „Az Európai Bíróság előzetes döntéshozatali eljárásnak kezdeményezésére nincs lehetőség, ha a felmerült kérdés az ügy szempontjából nem releváns, vagy a rendelkezést a bíróság már értelmezte [2007. évi II. tv. 19. § (4) bek., 114/2007. (V. 29.) Korm. rendelet 57. § (6) bek., 1952. évi III. tv. 155/A. §, 2003/86/EK irányelv 4. cikk, 10. cikk.].

A felperes a szülők esetében továbbá előadta, hogy a családegyesítési jogról szóló 2003/86/EK irányelv (a továbbiakban: irányelv) 4. cikk (2) bekezdés a) pontjával az alperes által alkalmazott a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló 2007. évi II. törvény (a továbbiakban:

Harmtv.) 19. §-a (4) bekezdése ellentétben áll. Az irányelv eredeti angol nyelvű szövege az eltartottság helyett a „dependency” (függőség) kifejezést tartalmazza, ami nem kizárólag az anyagi eltartotti helyzethez köti a családegyesítést, hanem olyan egyéb, például érzelmi függő viszony esetében is lehetővé teszi a jogosultság alkalmazását, amelyeket jelen ügyben az alperes kellőképpen nem vizsgált meg. A felperes keresetkiegészítésében indítványozta előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezését az Európai Bíróságnál a Harmtv. 19. § (4) bekezdése és az irányelv 4. cikk (2) bekezdés a) pontja és 10. cikk (2) bekezdése összhangjának vizsgálatára.

Az Európai Bíróság többek közt a 283/81. sz. CILFIT-ügyben foglalta össze azokat a feltételeket, amelyek esetén a nemzeti bíróságnak lehetősége van, illetve bizonyos esetekben köteles előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni. Eszerint „ha közösségi jogi kérdés merül fel olyan nemzeti bíróság előtt, amelynek határozatai ellen a nemzeti jog értelmében nincs jogorvoslati lehetőség, e bíróság köteles eleget tenni azon kötelezettségének, hogy a kérdést a Bíróság elé terjessze, kivéve, ha azt állapította meg, hogy a felmerült kérdés nem releváns, vagy a szóban forgó közösségi jogi rendelkezést a Bíróság már értelmezte, vagy a közösségi jog helyes alkalmazása olyannyira nyilvánvaló, hogy az minden ésszerű kétséget kizár” (21. pont).

Az eltartottság kapcsán több ítélet úgy fogalmaz, hogy a jogosult családtagjának „eltartotti” minősége olyan tényállási helyzetből következik, amelyet az a körülmény jellemez, hogy a családtag eltartása a tartózkodási jog jogosultja által biztosított (pl. 316/85. sz. Lebon-ügy, C-200/02. sz. Zhu és Chen-ügy). A legtöbb ügyben megjelenik, hogy az eltartottság nemcsak anyagi, hanem fizikai, érzelmi, materiális függést is jelent (C-83/11. sz. Rahman-ügy, 316/85. sz. Lebon-ügy). Az eltartotti viszony így valóban jellemezhető egy összetett függőségi viszonyként, amelynek egyik eleme az anyagi eltartottság.

Ebben a körben a Kúriának tehát a CILFIT-ügy alapján azt kellett megállapítania, hogy az eltartottság fogalmát az Európai Bíróság már értelmezte, ez az értelmezés kötelező a nemzeti hatóságokra és bíróságokra, így a szülők vonatkozásában előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezésének nem volt helye. Egyúttal megállapította a Kúria, hogy az irányelv az eltartottság jelentése körében – az Európai Bíróság ítélkezési gyakorlatának figyelembevételével – közvetetten alkalmazható a jogalkalmazó szervek számára, így az irányelv közvetlen hatályának hivatkozásának kérdése az irányelvvel kifejezetten ellentétes hazai szabály híján nem merült fel. A Kúriának az előzetes döntéshozatali eljárás iránti kérelmet az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke és a Pp. 155/A. §-a alapján – figyelemmel a CILFIT-ügyre – el kellett utasítania.” (Kúria Kfv.III.37.408/2016., BH 2017.201.)

[57] A Kúriának jelen ügyben is azt kellett eldöntenie a Be. 490. § (1) bekezdésének direkt elvárásai, előírásai szerint, hogy a védői

indítványnak helyt adó kezdeményező, azaz az eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság az uniós jog szolgáltatását, vagy uniós jogi norma, uniós intézmény aktusának jogi érvényességét kívánta-e értelmezni, avagy a nemzeti jogot vette kritika alá, továbbá hogy az általa feltett kérdések szükségesek-e ahhoz, hogy az ügy kimenetele eldönthető legyen; avagy az ügy kimenetele e nélkül eldönthető ne legyen.

[58] Az első kérdéscsoport a nyelvhasználat - tolmácsolás - jogával függött össze, amelyet a magyar büntetőeljárás törvény mindenekelőtt a 8. §-ában alapelveként rögzít.

[59] A törvény kinyilvánítja azt, hogy a büntetőeljárás nyelve magyar, de a magyar nyelv nemtudása miatt senkit hátrány nem érhet, és a büntetőeljárásban mindenki az anyanyelvét használhatja. A Be. 78. §-a pedig a nyelvhasználat biztosítása körében tartalmaz az eljáró hatóságokra kötelezettségeket, amelyek azt biztosítják, hogy a konkrét ügyben eljáró személy nyelvhasználati joga kellő mértékben biztosítva legyen, és ezáltal a fair eljárás, tisztességes eljárás vele szemben maradéktalanul megvalósuljon.

[60] Az iratokból kitűnően a terheltet a nyomozó hatóság 2015. augusztus 25-én - tolmács jelenlétében - gyanúsítottként hallgatta ki; a tolmácsolás nyelve a terhelt anyanyelve volt; ennek során a terhelt akként nyilatkozott, hogy a tolmács személyét elfogadja, a tolmácsolás nyelvét megértette (nyomozati irat 124. oldal). A kihallgatáson a vallomástétel megtagadásának részletes indokát adta, valamint további kérdésekről is nyilatkozott, amiből okszerűen következik, hogy a tolmácsot valóban értette. A tolmácsolás elégtelen minőségére utaló adat az eljárás során nem merült fel.

[61] E ténynek alapján megállapítható, hogy a bíróság kezdeményezésének 1/A. és 1/B. pontjaiban feltett kérdései az ügyben valójában nem merültek fel.

[62] A védői érvelés kapcsán utal a Kúria arra, hogy nyilvánvalóan más ügyben előfordulhat olyan tolmács közreműködése, amely kritikával illelhető, vagy éppenséggel nem alkalmas arra, hogy a vádlott az ellene felhozott vádakát megérthesse, arra reagálhasson, a védekezését kifejthesse stb. Ezt bizonyosan kifogás, jogorvoslat tárgyává kell tenni és érvényesíteni kell azt, hogy adott esetben a nyelvhasználat maradéktalan módon érvényesülhessen. Azonban intézményes kifogás magának a büntetőeljárás törvénynek a nyelvhasználatra vonatkozó alapelvei rendelkezése, és az ehhez fűződő Be. 78. § tartalma ellen mindez idáig, vagyis a törvény hatálybalépését követő időben nem merült fel, a törvény jogharmonizációs rendelkezései pedig ügyeltek arra, hogy az eljárás törvénynek ezen lényegi garanciális szempontjai mindenben harmonizáljanak az Európai Unió jogával.

[63] Jelen ügyben tehát az ezzel kapcsolatos kérdésfeltevés egyfelől illuzórikus, mert ebben a konkrét esetben, tehát a külföldi származású külföldi állampolgár terhelt löflegyveréssel kapcsolatos cselekménye elbírálása során az eljárás eddigi adataiból semmifajta olyan tény, vagy körülmény nem merült fel, amely az érintett rendelkezések érvényesülésének elégtelenségére vagy az eljáró hatóságok bármilyen mulasztására engedett volna következtetni, és indikálta volna, hogy a bíróság az európai uniós

jog értelmezésének szükségességére következtessen.

- [64] Másfelől az 1/A-1/B. pont alatti kérdések valójában nem a közösségi jog értelmezésére, hanem annak megállapítására irányultak, hogy az irányadó magyar jog nem felel meg a közösségi jog által védett alapelveknek.
- [65] Megállapítható, hogy az eljáró bíróság az eljárást felfüggesztő végzése meghozatalakor az idegen állampolgárságú terhelt idegennyelvűségének tényét, mintegy az egész kezdeményezés felvezető okául - alaptalanul - ürügyként használta azért, hogy a 2. és 3. kérdéscsoportokban teljességgel az ügy kimenetelétől független kritikáját adja az egész magyar igazságszolgáltatás alkotmányos berendezkedésének. Ez törvénytörő [Be. 490.§ (1) bekezdés].
- [66] A támadott végzés 2/A-B., 3/A-B. kérdéscsoportja körében felsorolásra és igen részletesen kifejtésre került okok és indokok pedig semmilyen módon nem illeszkednek abba a követelményrendszerbe, amelyet az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés a már említett cikkeiben kötelező feltételként előírt, és amelyet a Be. 490. §-a, mint ezek nemzeti jogi, büntetőeljárásai törvénybe foglalt leképezése megkíván.
- [67] A végzés ugyanis a vád tárgyává tett tényállás ismertetése helyett részletezi, hogy mi a viszonya az Országos Bírói Tanácsnak az Országos Bírósági Hivatal Elnökéhez; hogy a kérdést feltevő bíróság eljáró bírása 2018 januárjától tagja személyében az Országos Bírói Tanácsnak; hogy az ő magasabb tisztségre benyújtott pályázatait 2017-ben indoklás nélkül eredménytelennek nyilvánították; hogy az eljáró bíróról mit írtak korábban a magyar sajtóban; hogy a magyar bírák milyen javadalmazásban részesülnek; hogy az igazgatási vezetőknek milyen a jutalmazási gyakorlata.
- [68] Megválaszolando tehát, hogy mennyiben érintik, érinthetik ezek a kérdések azt, hogy a terhelt külföldön engedéllyel tartott kézi lőfegyverét Magyarországra engedély és bejelentés nélkül behozta?
- [69] A büntetőjogi főkérdés elbírálását, jogi megítélését, a terhelttel szembeni szankció alkalmazhatóságát vagy az alanyi bűnfelelősséget nyilvánvalóan nem befolyásolják ezek a kérdések. A vádemelést követően a kerületi bíróság elé került ügy egyszerű ténybeli és jogi megítélésű ügy, amely különösebb uniós hivatkozást, uniós normáknak a tisztázását nem igényli. Az anyagi jog tiszta, a joggyakorlat letisztult, a tények egyszerűek és gyorsan elbírálhatóak.
- [70] Megállapítható, hogy a sérelmezett végzés 2-3. pontja körében szereplő kérdések hipotetikusak, szubjektív vélekedést tartalmaznak, az ügy tényállásával semmilyen összefüggést nem mutatnak, ezért a büntetőeljárás ez okból történő felfüggesztése szintén törvénytörő [Be. 490. § (1) és (2) bekezdés].
- [71] Másképpen szólva: Az előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezés indoka (oka) és az ezt megtestesítő végzés tartalma nem válhat el egymástól: mert az ok nem lehet más, mint az ügy (az ügy eldöntéséhez szükséges kérdés) maga.

- [72] A büntetőeljárásnak pedig célja van, ami pedig nem más, mint az, hogy a vád tárgyává tett büntetőigényt el kell bírálni, a vádlott alanyi bűnfelelősségéről kell dönten. Az eljárást ennek érdekében kell mozgatni, ennek érdekében kell előrevinni. Minden olyan eljárási cselekmény, amely törvényes alapot nélkülöz, az eljárás befejezését hátráltatja, az a törvény elvi és konkrét szabályának sérelmével jár. Az erre irányuló, ezt célzó indítványt tehát a bíróságnak jogában áll elutasítani, és azt el is kell utasítania [Be. 490. § (3) bekezdése szerint].
- [73] Ez a rendeltetésszerű joggyakorlás lényege.
- [74] A Kúria szerint a szabad bírói meggyőződésből fakadó, a bírót alanyi jogosultságként megillető kezdeményezés joga - annak helyes értelmezése szerint - nem azonosítható a törvényi rendelkezésekkel szembehelyezkedő, az Európai Unió Bíróságának gyakorlatát, a nemzeti jogot, végső soron pedig az elbírálandó ügyet figyelmen kívül hagyó bírói kezdeményezések jogával.
- [75] A Kúria rámutat arra, hogy az előzetes döntéshozatali eljárás célja - az Európai Unióról szóló Szerződés és az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés szerint - az uniós jog egységes értelmezésének és alkalmazásának biztosítása, nem pedig egy tagállam alkotmányos berendezkedésének és jogrendszerének elvi értékelése. A büntetőeljárási jog intézményeit alkalmazni, a perbeli cselekményeket elvégezni csak rendeltetésüknek megfelelően - az eljárás folyamatának előmozdítása érdekében - szabad, mert az eljárás célja nem lehet más, mint az érvényesített büntetőjogi igény elbírálása, döntés a vád tárgyává tett cselekményről és a terhelt bűnösségéről. A bíróságnak helyzete és hatalma van az eljárást megakasztani, ha ennek törvényben megkívánt feltételei megvalósultak, de ez csak a jogszerű és alapos érdemi döntés meghozatalának érdekében történhet. Az eljárási cselekmények végzése, az eljárási jogosultságok gyakorlása, a büntetőeljárási törvény intézményeinek felhasználása nem szolgálhat valós vagy vélt egyéni sérelmek orvoslására, sem pedig szervezeti érdekek érvényesítésére.
- [76] A Kúria ezért a kifejtett indokoknál fogva a legfőbb ügyész jogorvoslati indítványát alaposnak találta, megállapította, hogy - a védői indítványra hozott - előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező és a büntetőeljárást felfüggesztő végzésével az eljárás bíróság megsértette a büntetőeljárási törvényt, mert a döntéshozatali eljárást nem az Európai Unió alapját képező szerződésekbe foglalt szabályok szerint, az ott szigorúan megkívánt okokból és tárgykörben kérte, hanem az ügy eldöntése szempontjából nem releváns, az ügy kimenetelét nem érintő kérdéseket tett fel.
- [77] A kirendelt védő helyettesítésére vonatkozó ügyészi érveléssel kapcsolatban általánosságban megjegyzi a Kúria, hogy kétségtelen, a Be. 42. § (4) bekezdés e) pontja szerint a védő köteles akadályoztatása esetén - előre nem ismert elháríthatatlan akadály felmerülését kivéve - helyettesítéséről gondoskodni, egyidejűleg az akadályoztatás tényéről az eljáró bíróságot, ügyészséget vagy

nyomozó hatóságot tájékoztatni.

- [78] Ha a kirendelt védő a védelmet valamilyen okból tartósan nem tudja ellátni, akkor a kirendelés alóli felmentését kérheti, mely esetben a hatóság új védőt rendel ki, a kirendelt védőként eljáró ügyvéd személyét pedig az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény 37. § (1) bekezdése szerint a területi ügyvédi kamara jelöli ki. Ezzel ellentétes gyakorlat kialakítása ugyanis éppen a kirendelésekre vonatkozó jogalkotói szándék kikerülését célozná.
- [79] A rendkívüli jogorvoslati eljárásban, a nyilvános ülésen eljáró védőt érintően ez a kérdés - értelemszerűen - nem merülhetett fel.

V.

- [80] Magyarország legfőbb ügyésze a büntetőeljárási törvényben biztosított jogával élve indítványozta a Kúriának a törvénysértés megállapítását. Indítványa alapos volt, azt a Kúria törvényesen nem utasíthatta el. A döntésnek a törvénysértés deklarálásán túl következménye nincs.
- [81] A Kúria a legfőbb ügyész rendkívüli jogorvoslati indítványát a büntetőeljárási törvény rendelkezései alapján bírálta el. Jogot alkalmazott a legfőbb ügyész, amikor a Kúriát megszólította, s a Kúria is ugyanezzel az eszközzel élt, amikor válaszolt. A Kúria határozata konkrét kötelezettséget senkire nem ró, de iránymutatás az alsóbb bíróságok számára kizárólag abból a szempontból, hogy a büntetőeljárási törvény 490. §-ában megállapított eljárás felfüggesztését eredményező perrendi cselekményt miként kell törvényhűen alkalmazni. A legfőbb ügyész által igénybe vehető kivételes rendkívüli jogorvoslat elbírálása és a jogértelmezés a rendes bíróságok jogalkalmazásának egységét szolgálja, amelynek eleget tenni a Kúria Alaptörvény szerinti kötelezettsége.
- [82] A Kúria nem kívánja az Európai Unió Bíróságának hatáskörét elvonni, ezért nem tekinti feladatának a Pesti Központi Kerületi Bíróság végzésében feltett kérdések megválaszolását, csupán annak eldöntésére szorítkozott, hogy volt-e valós és törvényes indok előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményezni, kérdéseket feltenni, és volt-e alapos ok az eljárás Be. szerinti felfüggesztésére. Az eljárás felfüggesztése mindenkor (és minden törvényi esetben) késlelteti az ügy érdemi elbírálását, ezért arra csak akkor kerülhet sor, ha a feltett kérdések megválaszolása nélkül az ügydöntő határozatot meghozni nem lehet.
- [83] Jelen esetben nem ez történt.
- [84] A konkrét ügyben a nemzeti anyagi jog (Btk.) és eljárási jog (Be.) ismeretére és alkalmazására volt szükség, azok megértési, alkalmazási problémát nem vetettek fel. Jogon kívüli kérdések felvetésére egy folyamatban lévő büntetőeljárásban - célhoz kötött eljárási cselekményt erre használva - nincs lehetőség.

VI.

- [85] Ekként a Kúria a Be. 667. § (1) bekezdése alapján a legfőbb ügyész törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslati indítványát elbírálva a Be. 669. § (1) bekezdés 2. fordulata alapján megállapította, hogy a Pesti Központi Kerületi Bíróság 1.B.30.263/2018/30. számú végzése törvénysértő.
- [86] A Kúria a Be. 669. § (3) bekezdése alapján kizárólag a törvénysértés megállapítására szorítkozott; a bűnügyi költség viseléséről a Be. 669. § (4) bekezdése alapján rendelkezett.
- [87] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 653. § (1) bekezdése értelmében a Be. 458. § (3) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja zárja ki.

Budapest, 2019. szeptember 10.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Molnár Ferencné dr. s.k.
előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

Kiadmány hitelélül:

bírósági ügyintéző